No. 321.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1848.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 6 MEI.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 5 Mei.

Die weten wil, in welke handen het onderwijs-monopolie, het onderrigt, en, volgens het tegenwoordige stelsel, de opvoeding der jeugd gespeeld heeft, raadplege de onderstaande tabel. Zij overtuige hem, hoe wonderwel het onderwijs-monopolie er in geslaagd is, zich een beslissenden en buiten alle verhouding overwegenden invloed te verschaffen in de plaatselijke school-commissiën, die o. a. belast zijn met het afnemen der zoo hatelijke *vergelijkende examinas*, en hoe het aan het monopolie is gelukt, buiten Noord Braband, overal de Katholijken uit het onderwijs te weren. Men bedenke daarbij, dat zoodanig de staat van zaken was op den laatsten December 1847, niettegenstaande het koninklijk besluit van 2 Jan. 1842 de volgende voorschriften gegeven heeft:

Art. 4. Bij wijziging in zoo verre van artikel 9 van het Reglement A, behoorende bij de wet van 3 April 1806, zal de schoolopziener van elk district niet slechts bevoegd, maar ook *verpligt* wezen, om..... een Plaatselijk Toevoorzigt daar te stellen, bestaande uit eenige leden, te *kiezen*, *zoo veel mogelijk*, *met inachtneming van de Godsdienstige verhouding van de betrokkene kleine stad of gemeente.*

Art. 5. Naar gelang er vacatures zullen ontstaan in de Plaatselijke Schoolcommissiën, vermeld in Art. 10 van het Reglement A, behoorende bij de Wet van 3 April 1806, zal de vervulling mede moeten geschieden, *zoo veel mogelijk*, *met inachtneming der Godsdienstige verhouding van de bevolking der betrokkene stad.*

Art. 7. In zoodanige steden en gemeenten, waar meerdere lagere scholen zijn, zal mede, in geval van onbekende vacature, zoo veel mogelijk, worden gezorgd, dat, *bij nagenoeg gelijke bekwaamheid en verdere geschiktheid der candidaten, de billijke verhouding tusschen het getal schoolonderwijzers en onderwijzeressen der verschillende godsdienstige gezindheden en de onderlinge verhouding der bevolking te dien opzigte worden behouden of hersteld*."

Hoe schreeuwen en vloeken deze artikelen tegen de onderstaande cijfers; de bepalingen van het *Koninklijk Besluit* tegen de door regt noch wet bedwingbare handhavers van het monopolie! Zij dachten er wel aan, die wakkere verdedigers van het onze kinderen protestantiserend stelsel van onderwijs, het Koninklijk Besluit op te volgen en ten aanzien van het getal leden van de plaatselijke school commissien, zoowel als ten aanzien van de onderwijzers, eene billijke verhouding tusschen het cijfer der verschillende godsdienstige gezindten der bevolking te behouden of te herstellen. De Katholijken lieten het immers onoplettend of oogluikend toe, dat zij de onbetwiste meesterschap oefenden over onze jeugd; waarom zouden zij zich aan het Koninklijk besluit iets laten gelegen zijn? En zoo kon het dan ook geschieden, dat, ondanks het besluit van 2 Januarij 1842, het onderwijs bleef, wat het was: het groote middel om onze jeugd van den Protestantschen geest te doortrekken.

En, tenzij gij waakt, Katholijken, en werkt terwijl het nog tijd is; wie waarborgt u, terwijl het monopolie er in onze dagen met vernieuwde drift op uit is, zijne heerschappij met petitiën te handhaven tegen eene billijke vrijheid, onder het toezigt der wet; wie waarborgt u, dat het onderwijs niet andermaal en voor langen tijd worden zal, wat het was: het grootste middel om onze jeugd te protestantiseren?

Waakt daarom, en werkt, gelijk het belang uwer kinderen, gelijk uw pligt zal blijken te vorderen.

Waakt en werkt, opdat uw onvervreemdbaar regt op uwe kinderen, hunne opleiding, hunne toekomst ongeschonden blijve. Waakt en werkt, opdat het u vrijsta uwe kinderen aan den invloed te onttrekken, waaraan zij in onze gemengde scholen blootgesteld zijn, en die, blijkens de uittreksels, die wij in een paar vorige nommers leverden, en die wij voort zullen gaan mede te deelen, hen, zeker in strijd met uwe bedoeling, met geringschatting, zoo al niet met minachting vervullen voor de heilige zaak der godsdienst. Waakt daarom, en werkt terwijl het nog tijd is. Het geschikte oogenblik ongebruikt latende en door het regt uwe ondersteuning niet schragende, dat de commissie ter herziening der Grondwet u heeft toegedacht, bezorgt gij u zelven een onuitwisbaar zelfverwijt.

Onze opgaven van heden betreffen slechts eenige steden, later door onze statistieken, wat de cijfers aangaat, te staven. Weldra hopen wij die opgaven van eenige andere nopens den staat van het onderwijs te platten lande te doen volgen.

STEDEN.	Bevolking.	Katholijk deel.	Niet Katholijk deel.	Plaatselijke Schoolcommissie.	Katholijke Leden.	Niet Katholijke Leden.	Onderwijzers.	Katholijke.	Niet Katholijke.	Verhouding der bevolking. Kath.	n. Kath
's Hertogenbosch	21961	17346	4615	7	5	2	12	7	5	7½	2
Bergen op Zoom	9906	6676	3230	4	4	»	3	2	1	4	2
Eindhoven	3028	2900	128	4	4	»	4	4	»	45	2
Geertruidenberg	1658	1244	414	»	»	»	3	1	2	6	2
Oosterhout	8262	7971	291	»	»	»	4	3	1	55	2
Roozendaal	6043	5950	93	4	4	»	4	4	»	128	2
Steenbergen	6015	5519	496	»	»	»	5	2	3	22	2
Tilburg	13826	13536	290	5	4	1	5	5	»	93	2
Arnhem	16758	7235	9523	5	»	5	12	1	11	1½	2
Doesborgh	4049	1677	2372	6	»	6	2	»	2	2	3
Nijmegen	21182	14321	6861	5	2	3	15	5	10	4	2
Zutphen	11550	2291	9259	6	»	6	7	»	7	2	8
's Gravenhage	60808	20000	40808	12	3	9	21	1	20	2	4
Delft	18094	6909	11185	8	3	5	15	2	13	2	3¼
Gorinchem	8199	2049	6150	5	1	4	10	»	10	2	6
Gouda	14451	4472	9979	8	2	6	9	1	8	2	4½
Leijden	37464	9927	27437	13	2	11	23	3	20	2	6
Rotterdam	78098	23295	54803	16	2	14	41	4	37	2	$4^{2}/_{3}$
Schiedam	12051	4939	7112	3	1	2	4	1	3	2	3
Amsterdam	211349	44858	166491	13	2	11	184	18	166	2	7½
Alkmaar	9835	4170	5665	5	1	4	7	1	6	2	2¾
Beverwijk	2252	1254	998	»	»	»	2	»	2	2½	2
Edam	4024	1494	2530	»	»	»	2	»	2	2	3½
Haarlem	24012	8908	15104	12	3	9	17	2	15	2	3½
Hoorn	8668	2701	5967	9	2	7	8	»	8	2	4½
Weesp	2954	808	2146	3	»	3	5	»	5	2	5
Middelburg	15858	1950	13908	8	1	7	11	»	11	2	14
Goes	5425	1235	4190	5	1	4	4	»	4	2	7
Zierikzee	6890	1631	5209	5	»	5	6	»	6	2	6
Amersfoort	12889	5761	7128	5	1	4	6	1	5	2	2½
Leeuwarden	23400	4312	19088	7	»	7	12	»	12	2	9
Heerenveen	8824	700	8124	»	»	»	3	»	3	2	23
Zwolle	16950	4171	12779	6	1	5	22	1	21	2	6
Ootmarsum	1474	994	480	»	»	»	1	»	1	4	2
Deventer	14379	3521	10858	8	2	6	9	»	9	2	6
Kampen	9072	1571	7501	3	»	3	6	»	6	2	10
Veendam	7275	882	6393	9	1	8	8	»	8	2	14½
Maastricht	22866	21866	1000	6	4	2	12	10	2	42	2
Utrecht	48491	18514	29977	9	1	8	»	»	»	2	3¼
Groningen	33484	5466	28018	4	»	4	59	3	56	2	10
Totaal.	843774	295174	548600	228	57	171	583	82	501		

Het bedrag is alzoo:

Leden der Plaatselijke Schoolcommissie . . . . . 57 Kath. 171 Prot.
Onderwijzers . . . . . 82 Kath. 501 Prot.

Volgens de verhouding der bevolking moest dit zijn:

Totaal Leden der Plaatselijke Schoolcommissie . . . . . 80 Kath. 148 Prot.
Onderwijzers . . . . . 204 Kath. 379 Prot.

C'est le devoir, et ce sera, je crois, le mérite particulier de notre temps, de reconnaitre que tout pouvoir humain porte en lui même un principe de foiblesse et d'abus, qui doit lui faire assigner une limite. Or il n'y a que la liberté génerale de tous les droits, de tous les intérêts, de toutes les opinions, la libre manifestation de toutes les forces, leur coexistence légale, il n'y a, dis-je, que ce systême, qui puisse restreindre chaque force, chaque puissance dans les limites légitimes, l'empêcher d'empiétér sur les autres, — faire, en un mot, que le libre examen subsiste réellement et au profit de tous. GUIZOT.

Het is blijkbaar het doel der staats-commissie geweest, om door bepalingen in de Grondwet opgenomen, zoo veel mogelijk te waken tegen de schending van de godsdienstige vrijheid. Zij heeft daarom in deze aangelegenheid eenige uitzonderingen gewild op den door haar gestelden regel, van in de Grondwet niet te gedoogen dan algemeene beginselen; zij is hier in bijzonderheden getreden. Maar het toeval heeft gewild, dat zij welligt juist daarom minder haar oogmerk zoude bereiken. Met te veel in bijzonderheden te treden heeft zij verwaarloosd de godsdienstige vrijheid in het algemeen te waarborgen.

Er is veel goeds in de ontworpen artikelen. Als zij loijaal worden uitgevoerd, zijn zij meer dan voldoende, om de vrijheid te verzekeren; maar tegen het misbruik van partijschap zijn zij niet bestand.

Art. 156 geeft eene verbeterde redactie van art. 188 van onze tegenwoordige Grondwet. Thans is slechts de

vrijheid der godsdienstige begrippen ten beginsel gesteld; nu daarenboven de *belijdenis* dier begrippen.

Art. 161 is eene omwerking van art. 194. Daar wordt gezegd: De Koning zorgt, dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat. Van dat woord *zorgen* is misbruik gemaakt. Men heeft het *praeventive zorg* laten beteekenen, om den Staat te noodzaken maatregelen te nemen, die, middelerwijl zij het misbruik onmogelijk maakten, te gelijker tijd de vrijheid doodden. Want waar geen gelegenheid bestaat tot misbruik, daar is geen vrijheid. De commissie heeft daarom, in plaats van zorgen, het woord waken gebezigd. Waken, hoe men het woord ook persen moge, kan nooit iets anders beteekenen dan toezien, en sluit noodzakelijk elken praeventieven maatregel uit.

Daarenboven art. 162 is geheel nieuw. Het geeft aan de kerkgemeenten, — natuurlijk aan elk naar haren bijzonderen en eigen aard — het regt, om hare leeraren te kiezen, briefwisseling te houden met hare hoofden en hunne kerkelijke voorschriften af te kondigen, behoudens de verantwoordelijkheid volgens de strafwet. Deze drie punten, ofschoon ontwijfelbaar vervat in de godsdienstige vrijheid, heeft de staats-commissie in het bijzonder willen verzekeren, omdat ook daarop was inbreuk gemaakt.

Het blijkt alzoo, dat de godsdienstige vrijheid door het ontwerp der staatscommissie eenige nieuwe vorderingen heeft gemaakt, waarvoor elk vriend der vrijheid haar dank is verschuldigd.

Maar, als wij in aanmerking nemen, wat wij onlangs hebben betoogd, dat het in den aard van elke partij ligt, die eene parlementaire meerderheid heeft, misbruik te maken van hare overmagt, om de vrijheid harer tegenpartij door preventieve bepalingen te beperken, en het in den toestand onzer bevolkingen niet anders kan, of eene of andere godsdienstige partij zal dikwerf als parlementaire meerderheid boven drijven; zoo is het noodzakelijk, dat bij de grondwet alle voorzorgen worden genomen, die het menschelijk vernuft kan aanwenden, om zulk onvermijdelijk misbruik onmogelijk te maken.

Wij moeten met leedwezen zeggen, dat zulks in het ontwerp der staats-commissie niet is geschied. Het wapent de grondwet slechts tegen die pogingen van inbreuk, waarover men zich tot dusverre heeft te beklagen gehad. Het heeft echter geene voorzorgen genomen tegen het misbruik van magt, dat, door andere, dan tot dusverre gebezigde middelen zou kunnen worden beproefd. — Het is geene menschelijke wijsheid gegeven, in de toekomst al de eventualiteiten te lezen, die de omstandigheden, geholpen door de drift der partijen kunnen aanvoeren. Elke wetgeving dus, die zich niet zoo zeer doet kennen door het stellen van een algemeen beginsel, dan wel door de teekening van bijzonderheden, moet in de toekomst noodwendig falen; dewijl bijzonderheden, hoe vele men ook moge opsommen, nooit zooveel omvatten kunnen, als een algemeen beginsel.

Wij achten het daarom noodzakelijk, dat in de voorgestelde bepalingen eene wijziging gebragt worde. Art. 157 biedt daartoe de gelegenheid aan. Men stelle het volgender wijze, en wij vertrouwen, dat aller belangen zullen verzekerd zijn: »aan alle kerkgenootschappen in het rijk wordt godsdienstige vrijheid gewaarborgd en bescherming gelijkelijk verleend."

De aandacht van sommigen is gevallen op art. 150. Men heeft de meening geuit, dat daarvan misbruik zoude kunnen worden gemaakt, door de straten onzer noordelijke steden en dorpen met processiën te vullen. Wij gelooven, dat vooroordeel hier de oogen verblind heeft; want het artikel is zoo gesteld, dat de regering het niet alleen in handen zal hebben om eeredienst buiten, maar zelfs bij misbruik binnen de Kerk te verbieden. Al wat *geacht* kan worden *eenige* stoornis aan de publieke orde en rust te zullen toebrengen" is voldoende, om een verbod van openbare oefening van godsdienst te wettigen. Welke eene ruimte wordt hier niet aan de regering gelaten! Aan de regering, die in het vervolg de uitdrukking zal zijn van de parlementaire, dat is hier te lande, van de protestantsche meerderheid! Zoo hier misbruik mogelijk is; men kan gerust zijn, dat zij niet dan van de zijde der regering zal plaats hebben.

Art. 160 bestendigt een voorregt, dat bij gelijke bescherming van alle kerkgenootschappen onhoudbaar is. De traktementen en pensioenen, die in 1814 door de onderscheiden godsdienstige gezindheden of hunne leeraars werden genoten, worden grondwettig verzekerd. Van andere leeraars wordt slechts gezegd, dat de regering hun een traktement kan toeleggen. Er is hier derhalve ongelijkheid van bescherming. Sommige eerediensten behouden grondwettig regt op tractement; andere integendeel worden daaromtrent overgelaten aan den willekeur der regering. Zoo wij die ongelijkheid aanstippen; het is om ze te constateren, niet zoo zeer omdat wij daaraan hechten. Wat wij op de eerste plaats willen is vrijheid. Het overige kan nuttig zijn; het is voor ons van minder aanbelang.

Een laatst bezwaar vinden wij in de afwisseling van uitdrukkingen, die de Staatscommissie heeft gebezigd. Zij spreekt van *godsdienstige meeningen*, van *kerkgenootschappen*, van *godsdiensten*, van *godsdienstige gezindheden* van *kerkgemeenten*; waarom dat verschil? Ware het niet doelmatiger overal dezelfde woorden te bezigen? Zouden de bepalingen daardoor niet in duidelijkheid en vastheid winnen?

Wij hopen, dat het ministerie de aangeduide wijzigingen in het ontwerp zal invoeren. Wij uiten dien wensch niet slechts in het belang der vrijheid, wij doen het evenzeer in het belang van den Staat.

Een gouvernement vereischt orde en rust, wil het gere geld loopen. Het openbaar welzijn heeft daaraan nog meer behoefte. Godsdiensttwist en godsdiensthaat, als zij worden gebragt op het terrein der politiek, gaan onmiddellijk over op dat der zaken. En het geringste ongeval, dat men daaruit heeft te vreezen, is eene spanning, die al ligtelijk gevaarlijk kan worden voor de openbare rust. Wil men dus, gelijk het pligt is, de gelegenheid afsnijden, dat de politieke aangelegenheden worden verwikkeld door de godsdienstige passiën, men verzekere aller vrijheid zoo ruim en hecht mogelijk. Dat aller regten ontwijfelbaar verzekerd zijn, en men zal een grooten stap hebben gedaan, om in Nederland het godsdienstig fanatismus op te sluiten binnen de kerk, en om het welligt ook daaruit te verdringen. Want als het fanatismus geene gelegenheid vindt, om naar buiten te werken, en daarom geene tegenkanting vindt op het terrein der menschelijke zaken en belangen, dan teert het op eigen vuur, en zal weldra, zoo niet uitgebrand, dan toch verzwakt zijn.

Het belang van den Staat, zoozeer als het belang der eerediensten, vordert dus de volledigste en ontwijfelbaarste waarborging van de godsdienstige vrijheid. De staatscommissie heeft veel gedaan, om haar te verzekeren, maar haar werk, hoe prijzenswaardig in de bedoeling, laat in de uitwerking veel te wenschen over. Wij hopen derhalve, dat het ministerie de leemten zal aanvullen, die de staats-commissie daaromtrent nog heeft laten bestaan.

Onze lezers zullen zich herinneren, wat wij onlangs ter zake van Limburg tegen de *Amst. Courant* hebben gezegd. Het *Journal du Limbourg* neemt daaruit aanleiding, om het volgende te schrijven: »Men gelieve op te merken, dat *de Tijd* een der voornaamste organen van de Katholijken van Holland is. Wij zijn dus geregtigd uit zijne taal te besluiten, dat onze geloofsgenooten der noordelijke provinciën de afscheiding van Limburg met leede oogen zouden aanzien, omdat daardoor hunne gelederen merkelijk zouden worden verdund en zij genoegzaam met gebonden handen en voeten zouden zijn overgeleverd aan hunne bestrijders."

Wij weten niet hoe ons schrijven het *Journal du Limbourg* tot zulke gevolgtrekkingen heeft kunnen magtigen. Het is zeer vleijend voor ons, dat het *de Tijd* een der voornaamste organen der Katholijken van Holland noemt, maar wij achten ons verpligt, het *Journal* te herinneren, dat wij meer dan eens hebben verklaard in onze artikelen slechts onze persoonlijke overtuiging te volgen. Daarenboven wij begrijpen niet met welk regt het *Journal* eene vraag, door ons op het terrein der zaken behandeld, voor onze rekening overbrengt op dat der godsdienst. Wij protesteren daartegen.

Wij hebben vele sympathien voor de Katholijken van Limburg; maar ware de provincie Protestant, gelijk zij nu bijna geheel Katholijk is, wij zouden gehandeld hebben, gelijk wij thans hebben gedaan. Overigens, hoe zeer de afscheiding van Limburg het aantal der Katholijken van Nederland zoude verminderen, wij gelooven niet dat wij daardoor *à la merci* onzer bestrijders zouden zijn gebragt. De Katholijken zijn sterk genoeg in de noordelijke provinciën gevestigd, om zich zelven, met de hulp van God, die hun nooit ontbroken heeft, te kunnen handhaven.

Wij herhalen, wat wij vroeger hebben gezegd: als wij ons tegen de afscheiding van Limburg verklaren, het is, omdat wij het schandelijk en onteerend beschouwen voor het vaderland, dat wij broeders uit onzen schoot zouden verwerpen, omdat zij ons minder voordeelig zijn. Wil Limburg zich zelf afscheuren; het is ons wel. Maar nooit zullen wij er in toestemmen, dat het zijns ondanks van ons worde afgerukt.

Eenige jeugdige ingezetenen der gemeente Warffum (Vriesland) hebben aan Z. M. een adres ingediend, waarin wij het volgende lezen:

Vooreerst, Sire! meenen wij Uwe Majesteit indachtig te moeten maken op den geest des volks. — Algemeene ontevredenheid over onze tegenwoordige staatsinstellingen en de privilegiën van den adel, onophoudelijke klagten over de jaarlijks hooger opgevoerde lasten, en het onregtvaardig stelsel der belastingen, zijn reeds bewijzen genoeg voor de stemming onzer natie. De verarming van den burgerstand neemt krachtdadig toe. Het vooruitzigt in de toekomst is duister. Van daar, Sire! dat zoo vele duizenden hun geboortegrond verlaten, en zich in vreemde gewesten nederzetten, eenig en alleen, omdat hun daar nog de hoop op eene betere toekomst toelacht.

Hoogst noodzakelijk is het derhalve, dat al het mogelijke worde aangewend, om het aristocratisch be[...] onzer staats-instellingen weg te nemen, ten einde te [...] komen, wat overal elders reeds plaats heeft, te [...] dat het volk zelf, door middel van jammerlijke [...] stratiën, zijne regten herneme; want, »Sire! tot da[...] beschouwde zich de natie als de dienaresse harer be[...] lieden, thans heeft ze begrepen, dat hare bewindslie[den] de dienaren zijn der natie.

»De natie verlangt:

Afschaffing van de belastingen op de eerste leve[nsbe]hoeften, *als onregtvaardige belastingen;*

Afschaffing van alle heerlijke regten, *als gebor[en ...] de kindschheid der Europesche volken;*

Afschaffing van de verschillende standen, *als [...] ongerijmdheid in het burgerregt der volken;*

Afschaffing van alle privilegiën van den adel, *als billijke uitvloeisels der ridderschap;*

Afschaffing van de slavernij, *als verkrachting [van] burgerregt der volken; en schennis van de heiligste [...] de wet der liefde;*

Afschaffing van de broodzetting, behoudens to[ezigt] op kwaliteit, *als privilegie van de bakkers;*

Afschaffing van de Eerste Kamer der Staten Genera[al] en van alle overbodige ambten, bedieningen en [...]lingen, mitsgaders van de nationale militie, *als [...] bezwarend voor de schatkist.*"

Voorts:

Inkorting van de hooge tractementen en jaarwedden de kroon en der ambtenaren;

Vereenvoudiging en openbaarheid in het bestuur [...] administratie, en de vermindering van het aantal regtb[an]ken en geregtshoven;

Belastingen op de bezittingen en inkomsten;

Georganiseerde volkswapening, ter vervanging van militaire magt.

Regtstreeksche verkiezingen van de leden der Ka[mer,] Provinciale Staten, gemeente-raden en burgemee[sters] en tijdelijke aftreding van alle;

Onschendbaarheid des Konings met het regt to[t ont]binding der Kamer;

Homogeen en verantwoordelijk ministerie;

Vrijheid van godsdienst. De leeraren nogtans ond[er]worpen aan wetenschappelijke opvoeding en de kennis [der] wetenschappen, die voor hunnen stand noodzakelijk [...]

Verdienste en deugd, de eenige onderscheidings[...] waarden om tot 's lands ambten en bedieningen te [wor]den toegelaten.

Ziedaar, Sire! de voornaamste der vele zaken, [die] niet alleen adressanten, maar de geheele burg[erij] wenscht verwezenlijkt te zien.

Ook moeten wij de aandacht van Uwe Majesteit [...]gen op de pensioenen van den Staat. Wij kennen [...] verhouding niet tusschen het fonds, dat door de [...]lijksche storting der ambtenaren wordt bijeengebragt, [en] het verdrag der jaarlijks uitgekeerd wordende pensioenen. Dit echter is zeker, dat de natie zich het fonds [...] als verbroederd met de schatkist; — en wij he[...] verzwijgen — de onlangs verleende pensioenen van [...] aan twee afgetreden ministers hebben de gemoederen [...] schokt, en een onheilspellenden indruk bij de natie [...] tergelaten. In het verschiet ziet zij ook reeds een [pen]sioen toegelegd aan die heeren, die gedurende [...] van drie weken de ministeriëele portefeuille hebben [ge]dragen. Adressanten stellen derhalve voor, de dadelijke intrekking der wet van den 9 Mei 1846 (*Staats*[blad] N°. 24), en van de vroegere wetten, aangaande [...]lijke pensioenen.

De *Staats Courant* deelt eenen Staat mede van [...] handel in China, onder Nederl. vlag te Macao, [...] in 20 schepen, metende 3497 lasten, waaruit [...] andere blijkt, dat de invoer van Lakens heeft b[e]gen 214 stukken, ter waarde van 11.500 Spaansche matten; Katoenen 391 st., 1,564 Sp. m. [...] 126 st., 756. En van uitvoer onder anderen [...] kisten Thee, voor 265,000 Sp. matten.

Met 1°. Mei heeft onze artillerie eene nieuwe orga[ni]satie ondergaan, ten gevolge waarvan de artillerie is [za]mengesteld uit 1 regement veld-artillerie en 2 regementen vesting-artillerie.

De indeeling, het kommando en het garnizoen [der] artillerie is thans als volgt:

Regement Veld-Artillerie. Komm.-Kolonel [...] Rappard. Staf: Majoor de Casembroot, (garnizoen 's Bosch); luit.-kol. Dinaux, maj. van Wassenaar (garniz. te Nijmegen.)

7 Kompagnien veld-artillerie, 1 depôt komp., 2 trein kompagnien, verdeeld en zamengesteld als volgt: [...]

1e, 2e, 3e, 4e komp. zamengesteld uit de 1e, [2e,] 3e, 4e komp. van het 2e reg. artill. (garnizoen 's Bosch.)

5e, 6e, 7e komp. zamengesteld uit de 1e, 2e, [3e] komp. van het 1e reg. artill. (garniz. te Venlo en Nij]megen.)

Depôt kompagnie te Nijmegen, 2 treinkompagnien, [za]mengesteld uit die van het 3e reg. artill. (garniz. Delft.)

1e Regement vesting-artillerie. Komm.-Kol. [...]

Staf te Vlissingen. De 5e, 6e, 7e, 8e, 14e, 15e en 16e kompagnien zijn zamengesteld uit de 1e, 2e, 3e, 6e, 10e, 11e en 13e kompagnien van het voormalig reg. artillerie.

2e Regement vesting-artillerie. Kol. Heidenreichs. Staf te Maastricht. De 1, 2e, 3e, 4e, 15e en 16e kompagnien zijn zamengesteld uit de 4e, 5e, 7e, 8e, 9e en 12e kompagnien van het voormalig reg. artillerie.

Verder heeft er geene verandering plaats.

Eergisteren avond is per vaartuig van Amsterdam te 's Hage aangebragt, het standbeeld van prins Willem I, bestemd om op het plein aldaar te worden geplaatst.

LOOSDRECHT, 3 Mei. Nadat gisteren de heer griffier der zaken was komen onderzoeken en dat hem gebleken was, dat de demonstratiën ter zake van het veenreglement eene bedaarde wending namen, is op heden ook de heer gouverneur der provincie verschenen. Eene commissie uit de veenlieden heeft hunne belangen op het regthuis voorgedragen en voorloopig de schorsing van het regement tot 1°. Junij verlangd, waaromtrent evenzeer als aangaande eenige andere punten eene spoedige beraadslaging is toegezegd. Men vleit zich dat de veenlieden dus den gestaakten arbeid zullen hervatten en de zaak alzoo eenen gunstigen uitslag zal hebben. (*H. B.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 Mei. Een gerucht, dat, indien het waarheid bevat, van het uiterste gewigt zou zijn, loopt thans in de hoofdstad rond en wordt van mond tot mond verhaald:

De generaal Oudinot, bevelhebber van het leger der Alpen, heeft, zegt men, gisteren avond Parijs verlaten om zich aan het hoofd zijner troepen te stellen, onmiddellijk de grenzen van Piemont te overschrijden en zich met het leger van Karel Albert te vereenigen, ten einde de Oostenrijkers uit Lombardije te verjagen en de republiek van Milaan te bevestigen.

Wat aan dit gerucht eenigen schijn van waarheid kon geven is, dat men stellig verzekert, dat de Oostenrijksche gezant te Parijs, de graaf d'Appony op het punt is naar Weenen terug te keeren, zelfs zonder zijne brieven van terugroeping te vertoonen, vermits het Weener kabinet de Fransche republiek niet heeft erkend.

De gezant zou na eene zamenkomst met den heer Lamartine, ter zake van de zamenstelling van het leger der Alpen, tot zijn vertrek besloten hebben. Geheel het personeel der ambassade zal den heer d'Appony volgen. Het gezantschaps-hôtel is reeds van het rijke ameublement ontdaan.

Intusschen heeft men nog eene gewigtige reden om aan het gerucht voorshands geen onbepaald geloof te hechten, doordien het Milaneesch gouvernement, voor zoo veel men weet, aan de Fransche republiek nog niet om derzelver tusschenkomst heeft verzocht.

— De ultra's gaan voort met schrik onder de vreedzame bevolking te verspreiden. Gisteren avond las men op de muren der hoofdstad eene proclamatie, door Blanqui geteekend, en in nog dreigender bewoordingen vervat dan die van Barbès. Zij behelst niets minder dan eene oorlogsverklaring aan de nationale garde en aan het leger. Het slot van het stuk luidt aldus:

Geregtigheid, geregtigheid tegen de moordenaars!

Wij vragen:

1e. De ontbinding en de ontwapening der burgerwacht van Rouaan;

2e. Het inhechtenis nemen en in staat van beschuldiging stellen van de generaals en officieren der burgerwacht en linietroepen, die het bloedblad bevolen en bestuurd hebben;

3e. Het inhechtenis nemen en in staat van beschuldiging stellen der zich noemende leden van het hof van appèl, man nen door Louis Philippe benoemd, die handelende in naam en voor rekening van de zegevierende roijalistische factie, de wettige overheden der stad gevangen gezet en de kerkers met republikeinen gevuld hebben;

4e. De onmiddellijke verwijdering uit Parijs van de linietroepen, die op ditzelfde oogenblik door de lieden der reactie worden afgerigt tot het vieren van eene tweede Parijsche bruiloft jegens de werklieden der hoofdstad.

»Uit *naam van het centraal republikeinsch genootschap, de leden van het bureau*, L. A. Blanqui, pres. C. Lacambre, vice-pres. Flotte, thes. Beraud, Larouc, enz."

— Verschillende dagbladen van Parijs hebben eene half-officieele nota medegedeeld die eene veroordeeling schijnt te zijn, niet zoo zeer van de wanordelijkheden zelve van Rouaan, als van de wijze, waarop zij zijn bedwongen.

— De onlusten te Limoges zijn nog niet geëindigd. Een committé heeft zich gevormd. Evenwel wordt het gouvernement nog erkend. Er worden troepen derwaarts gezonden, en eene aanzienlijke som gelds om werkplaatsen te openen. Nimes is in staat van beleg. Over het algemeen luiden de berigten uit de departementen allertreurigst. Men schijnt zich met de hoofdstad niet te kunnen verstaan.

— »Men verzekert, zegt de *Assembleé nationale*, dat de heer *Barbès*, ondervraagd over zijne proclamatie, die zooveel schrik te Parijs heeft verspreid, zijne medewerking daaraan heeft ontkend. Is dit zoo, dat hij dan die loochening openbaar make en tegen de schaamteloosheid van de misdaad, de geestkracht van een grootmoedig hart overstelle"

— Eene protestatie, door 39 generaals en andere hoofdofficieren in land- en zeedienst, allen te Parijs verblijf houdende, hebben aan het provisioneel gouvernement een protest ingediend, waarin men de volgende zinsnede leest.

»Overwegende, dat in het besluit, waarbij tweehonderd vijftig hoofdofficieren tegelijk op non-activiteit worden gesteld, op de onbillijkste wijze hunne vaderlandslievende gevoelens, hunne eer worden aangetast,

»Verklaren zij:

»Dat zij aan een voorloopig bewind de magt niet toekennen van de wet te verbreken, die het leger beschermt."

— Reeds zijn 500 vertegenwoordigers te Parijs aangekomen en beginnen hunne plaatsen in de Kamer te bespreken. Velen hunner weigeren het door Ledru Rollin bepaalde costuum te dragen. Zij zijn benieuwd te weten of men de leden met kielen aan en die priesterlijke toga's dragen zonder onderscheid zou durven afwijzen.

— Mgr. de aartsbisschop van Parijs heeft aan het provisioneel bestuur verklaard, dat noch hij, noch eenig lid der geestelijkheid morgen deel zal nemen aan den optogt, bij de opening der nationale vergadering.

— De heer de Montalembert is werkelijk voor het departement Doubs verkozen. De heer la Rochejacquelein heeft in een brief aan den heer Lamennais verklaard, dat hij in de nationale vergadering geene afzonderlijke partij denkt te vertegenwoordigen. Hij kent thans geene andere partij, dan de partij van Frankrijk.

— De *Salut Public* van Lyon beklaagt zich er over, dat in die groote koopstad niet een koopman zich onder de verkozenen bevindt.

— Men spreekt van eene ernstige verdeeldheid tusschen twee leden van de familie (Arago), die thans aan het bewind is. De eene broeder kiest partij voor den heer Ledru-Rollin, de andere verklaart zich voor de gematigde meerderheid van de provisioneele regering.

— Er is een bevel tot gevangenneming uitgevaardigd tegen den heer Champollion-Figeac, oud-conservator van van de nationale bibliotheek. Bij dat bevel is bepaald, dat alle boeken en manuscripten in één vertrek gebragt moeten worden, waaraan dan het rijkszegel zal worden gehangen.

— Brieven uit Madrid melden, dat aldaar een kabinets-koerier uit Londen is aangekomen, met depêches van lord Palmerston, waarin deze zijne goedkeuring betuigt over het gehouden gedrag van den heer Bulwer.

ENGELAND.

LONDEN, 3 Mei. In de zitting van het lagerhuis van eergisteren werd door Sir G. Grey de tweede lezing van de bill, welke de regering magtigt, om vreemdelingen uit Groot-Brittanje te verwijderen, voorgesteld. Na langdurige discussiën hierover werd de tweede lezing met 141 tegen 22 stemmen aangenomen. Vervolgens verzocht Sir W. Somerville verlof, om een wetsontwerp te mogen voorstellen, waarbij het kiesregt in Ierland werd uitgebreid. Dit werd toegestaan.

— Ll. Zaturdag hebben vrij ernstige onlusten te Limerick plaats gehad. De heer Mitchell, woonde een feestmaal bij, hem door de partij van het jonge Ierland gegeven.

De bevolking, meest allen aanhangers der partij van het oude Ierland, deed een aanval op het gebouw, waar het maal gegeven werd, en wierp daar de glazen in. Eenige personen, leden dier club, waarvan vele gewapend waren, vuurden en een der aanvallers werd door een kogel gedood.

Ook de heer Smith O'Brien moet bij de onlusten gekwetst zijn geworden.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 4 Mei. Men schrijft uit Posen 30 April. Gisteren heeft er van den Pruissischen kant een aanval op het leger van Xion plaats gehad, 6000 man troepen grepen de aldaar staande 700 Polen aan; er werd vier uren gestreden; 300 Polen zijn gedood of gewond. Bij de ongelijkheid der krachten was het eene ware slagting.

Te Grätz is het insgelijks tot een bloedigen strijd gekomen, waarin omstreeks dertig dooden gevallen en 100 personen gekwetst zijn.

— Men schrijft uit Coblentz dat de hertogin van Orleans, welke tot dusverre in de grootste afgetrokkenheid te Ems had gewoond, met hare beide zoonen den 1 Mei naar Weimar is vertrokken.

— In Trier is een der candidaten door onderofficieren van de Ulanen, artillerie en infanterie met geweld uit het kieslokaal verwijderd, doch eenigen tijd daarna door soldaten, infanteristen, artilleristen en Ulanen weder in triomf daar binnen geleid. Er is reeds bloed gestort.

Niet alleen te Dusseldorf, gelijk wij gisteren bereids hebben vermeld, maar ook in alle steden aan den Rijn, waarvan ons heden de berigten zijn toegekomen, zijn de verkiezingen met de meeste orde afgeloopen. Te Keulen, Aken, Crefeld, Bonn en elders hebben de kandidaten der katholijke partij de bovenhand behouden. De republikeinsche partij heeft nergens gezegevierd. In Westfalen is bijna allerwege de triomf aan de zijde der katholijke partij verbleven; hetgeen ook zeer natuurlijk is aangezien de overgroote meerderheid der bevolking uit Katholijken bestaat en zij verstandig genoeg zijn om ééne lijn te trekken.

— De opstand in Baden is geëindigd. Nog slechts weinige Anarchisten zwerven in het gebergte rond. Slechts de radbraaijers zullen met strengheid gestraft worden. Het getal der gevangenen is buitengemeen groot.

— Te Cuxhaven is 1 Mei de stoomboot *Gutemberg* gepasseerd ter begeleiding van een kleine kotter, die de Deensche brik *Thorwaldsen* had prijs gemaakt.

— Binnen weinige dagen zal er eene centrale Rijnscheepvaarts-commissie bijeenkomen. Het ontbreekt haar niet aan arbeid en naar men hoopt zal ook voor haar eindelijk de tijd zijn gekomen, om beslissend te handelen. Ten dezen aanzien moeten door de Fransche regering aan de onderscheidene oeverstaten openingen zijn gedaan.

— Sleeswijk is op de eilanden Alsen en Arroe na, door de Deenen verlaten. Het Pruissische leger telt 18,000 en met de andere troepen 34,000 man. Den 30 April zou Alsen worden aangetast. ***De Duitsche vlag wappert reeds op Jutlands bodem.***

FRANKFORT, 2 Mei. Gisteren is de stad Mannheim in staat van beleg verklaard; te gelijker tijd rukten 3000 man troepen van Ludwigshafen over den Rijn en bezetteden, benevens de Keurhessischen en Nassauschen, die zich reeds daar bevonden, de openbare pleinen en de hoofdstraten, terwijl eene groothertoglijke verordening werd afgekondigd, dat alle burgers binnen 3 uren hunne wapenen moesten afleveren, die tot dat de rust hersteld en verzekerd zal zijn, door den militairen kommandant in bewaring zullen genomen worden. De burgers leverden zonder tegenstand de wapenen af. In Mannheim zelf werden vele arrestatien bewerkstelligd; onder anderen werden alle zeissenmannen in hechtenis genomen, die op den 26sten April eenen aanslag op de Nassausche troepen hadden gemaakt. Ten gevolge van een ingesteld onderzoek is bewezen, dat men op dien dag eene republikeinsche omwenteling op het oog had, welk ontwerp echter mislukte, tengevolge van het uitblijven der verwachte hulp van de boeren.

— In de zitting der bondsvergadering van gisteren werd door den president-gezant een brief medegedeeld, geschreven door den Heer de Lamartine, waarbij de Heer Savoije wordt gemagtigd, om voorloopig de goede betrekkingen met den Duitschen bond *officieus* te onderhouden. De Pruisische gezant stelde de opneming voor van de stad en vesting Posen, benevens van een grensdistrikt, dat de verbinding met de overige Duitsche landen daarstelt, in den Duitschen bond.

BERLIJN, 1 Mei. De text van het dezer dagen door de commissie van zeventien aan de Duitsche bondsvergadering ingediende ontwerp der Duitsche Rijks grondwet is thans in de officieele dagbladen verschenen, voorafgegaan van eene inleiding, door prof. Dahlman opgesteld, waarin de regten en pligten van het Duitsche volk, alsmede de regten en de magt van den vorst, die geroepen zal worden aan het hoofd te staan van het tot eenheid gebragte Duitsche volk, juist omschreven en bepaald worden.

Het ontwerp vangt aan met deze woorden:

»Daar volgens de ondervinding, gedurende een menschen leeftijd opgedaan, het gebrek aan eenheid in het Duitsche staatswezen inwendig verderf en verval der volksvrijheid, gepaard met zwakheid tegenover het buitenland, over de Duitsche natie gebragt heeft, zoo zal van nu af eene op nationale eenheid berustende staatsinrigting de plaats van het tegenwoordige Duitsche verbond innemen.

Art. 1 en 2 bevatten de grondslagen van het staatsverdrag in dezer voege:

De tot den tegenwoordigen Duitschen bond behoorende landen, met inbegrip der laatstelijk daarin opgenomen Pruisische gewesten en van het hertogdom Sleeswijk, maken voortaan een rijk (een bondsstaat) uit.

Aanmerking. Ten aanzien van het groothertogdom Posen en van Istrie wordt eene nadere beschikking voorbehouden.

De zelfstandigheid der afzonderlijke Duitsche Staten wordt niet opgeheven, maar voor zoover de eenheid van Duitschland het vordert, beperkt. Deze beperking is deels daarin gelegen, dat enkele staats-aangelegenheden voortaan uitsluitend tot de bevoegdheid der rijks-regering behooren, deels daarin, dat aan het volk bepaalde regten en instellingen van rijkswege gewaarborgd worden.

Art. 3 omschrijft de inrigting van het rijk aldus.

Het rijksgezag in zijne geheele volheid berust bij het rijks-opperhoofd en den rijksdag gezamenlijk. Het bestuur der afzonderlijke takken van het bewind heeft plaats door daartoe benoemde rijks-overheden, aan wier hoofd de rijks-ministers staan; de jurisdictie wordt door een rijks-geregt uitgeoefend.

De waardigheid van rijks-opperhoofd (Duitsche Keizer) zal ter verzekering der wezenlijke welvaart en vrijheid van het Duitsche volk erfelijk zijn.

Het rijks-opperhoofd houdt zijn verblijf te Frankfort aan den Main; hij geniet een in overleg met den rijksdag te bepalen inkomen.

De Keizer heeft de uitvoerende magt in alle rijksaangelegenheden, benoemt de rijks-ambtenaren en de officieren van het staande leger en der zeemagt, alsmede de stafofficieren van de landweer; insgelijks maakt hij bepalingen omtrent de verdeeling van het staande leger. Ook ter verleening van octrooijen voor uitvindingen (§ 3. i) is de toestemming van den rijksdag buitengewoon bijeen te roepen (verg. § 18), te verdagen, te sluiten en te ontbinden. De besluiten van den rijksdag worden door de daarvan door den Keizer gedane afkondiging van verbindende kracht voor alle deelen des rijks. Hij vaardigt de ter uitvoering der rijks-wetten noodige verordeningen uit. Het regt om wetten voor te dragen en vast te stellen deelt hij met den rijksdag.

De Keizer oefent de volkenregtelijke vertegenwoordiging van Duitschland en der afzonderlijke Duitsche Staten uit. Door hem worden de gezanten en consuls benoemd en bij hem worden zij geaccrediteerd. Hij sluit de verdragen met vreemde Staten en heeft het toezigt over de verdragen der afzonderlijke Duitsche Staten (§ 3, a). Hij verklaart oorlog en sluit vrede.

De Keizer is onschendbaar en onverantwoordelijk; daarentegen moeten alle van hem uitgaande besluiten door minstens één der rijksministers onderteekend worden, ten teeken van deszelfs verantwoordelijkheid voor de doelmatigheid en wettigheid van het besluit. Het ontbreken van zoodanige onderteekening maakt het besluit krachteloos.

De rijksdag bestaat uit twee huizen, het *hoogerhuis* en het *lagerhuis*.

Het hoogerhuis bestaat uit hoogstens 200 leden, te weten: 1°. uit de regerende vorsten. Zij hebben het regt een plaatsvervanger te zenden, die gedurende het zittings-tijdperk niet teruggeroepen mag worden; 2°. uit eenen afgevaardigde van elke der vier vrije steden, die de regeringen minstens voor den duur van een zittingstijdperk afvaardigen; 3°. uit rijks-raden, die door de afzonderlijke Staten uit de mannen, die zich jegens hun vaderland verdienstelijk gemaakt hebben, gekozen worden voor den tijd van 12 jaren, in voege dat alle vier jaren een derde aftreedt. De rijksraden moeten den Staat, waardoor zij gekozen zijn, tot vaderland en hun veertigste jaar vervuld hebben.

De verdeeling van het getal der rijksraden over de afzonderlijke Duitsche staten is als volgt: Oostenrijk zendt 24; Pruissen 24; Beijeren 12; Saksen; Hannover, Wurtemberg en Baden elk 8, te zamen 32; Keur-Hessen, het groot-hertogdom Hessen, Sleeswijk-Holstein en Mecklenburg-Schwerin elk 6, te zamen 24; Luxemburg, Brunswijk, Nassau, Saksen-Weimar en Oldenburg elk 4, te zamen 20; Saksen-Koburg-Gotha, Saksen-Meiningen en Saksen-Altenburg elk 2, te zamen 6; Mecklenburg-Strelitz, Anhalt-Dessau, Anhalt-Bernburg, Schwarzburg-Rudolstadt, Schwarzburg-Sondershausen, Hohenzollern-Sigmaringen, Hohenzollern-Hechingen, Waldeck, Reusoudere linie, Lippe-Schaumburg, Lippe, Hessen-Homburg, Lichtenstein, Lauenburg, Lubeck, Frankfort, Bremen en Hamburg elk 1, te zamen 19; in het geheel 161.

Het lagerhuis bestaat uit afgevaardigden van het volk, die voor 6 jaren gekozen worden, in voege dat alle twee jaren een derde aftreedt. Voor elke 100,000 zielen der bevolking wordt een afgevaardigde gezonden, met dien verstande, dat ook Staten met eene kleinere bevolking eene afgevaardigde zenden en voor een overblijvend getal van minstens 50,000 zielen mede een afgevaardigde gekozen wordt. De keuze geschiedt door het volk (niet door de standen-vergaderingen), hetzij direct, hetzij indirect, (door gekozen kiezers), wordende het aan de wetgeving der afzonderlijke Staten overgelaten hieromtrent te beslissen. Kiezer is elk meerderjarig zelfstandig staatsburger, met uitzondering van hen die een onteerend vonnis ten hunnen laste hebben; verkiesbaar is elk kiesgeregtigde die zijn 30ste jaar vervuld heeft, zonder onderscheid tot welken Duitschen Staat hij behoort. De vaststelling van nadere bepalingen wordt aan eene van rijkswege uit te vaardigen kiesverordening overgelaten. Ambtenaren hebben geenerlei vergunning te vragen voor de aanneming der op hen gevallen keuze.

De rijksraden en de leden van het lagerhuis genieten reis- en daggelden uit de rijks-kas.

Elk lid van den rijksdag, met inbegrip der in § 12, N°. 1 en 2, vermelde plaatsvervangers en afgevaardigden, vertegenwoordigt geheel Duitschland en is aan geene instructien gebonden.

Voor de geldigheid van een rijksdag-besluit wordt de overeenstemming van beide huizen vereischt. Elk huis voor zich heeft het regt om wetten voor te stellen, om bezwaren kenbaar te maken en adressen aan te bieden, alsmede dat van aanklagte der ministers. De begrooting voor de staatshuishouding moet altijd het eerst aan het lagerhuis ter beoordeeling voorgelegd worden; eene door dit huis goedgekeurde begrooting kan het hoogerhuis slechts in haar geheel verwerpen; het kan geen verandering brengen in enkele deelen.

Tot het nemen van een besluit wordt in elk huis de tegenwoordigheid van minstens een derde der leden en eene volstrekte meerderheid van stemmen vereischt.

De rijksdag vergadert van regtswege jaarlijks eenmaal tot het houden eener gewone zitting te Frankfort aan den Main, die den...... geopend wordt. Buitengewone zittingen kunnen door den Keizer ten allen tijde verordend worden (§ 8). Eene verdaging van den rijksdag door den Keizer mag niet langer dan zes weken duren. In geval van ontbinding, moeten er binnen 14 dagen daarna nieuwe verkiezingen verordend worden; indien dit niet geschiedt, komt de rijksdag drie maanden na de ontbinding in zijne vroegere gedaante bijeen, of zooveel eerder als de tijd der gewone zitting vroeger invalt. De zittingen van beide huizen zijn openbaar.

De leden van den rijksdag kunnen van de verpligting om aan de werkzaamheden deel te nemen, alleen door het huis, waartoe zij behooren ontslagen worden.

Zij kunnen, buiten het geval van betrapping op heeterdaad, bij eene overtreding der strafwet, gedurende hunne tegenwoordigheid op den rijksdag en op hunne heen- en terugreis, niet in hechtenis genomen worden zonder toestemming van het huis waartoe zij behooren. Ook kunnen zij wegens hunne in het huis geuite gevoelens nergens anders ter verantwoording geroepen worden.

De rijks-ministers hebben alleen dan stemregt in het eene of het andere huis, wanneer zij lid daarvan zijn. Zij hebben den vrijen toegang in elk huis en moeten, wanneer zij zulks verlangen, gehoord worden. Elk huis kan de tegenwoordigheid der ministers verlangen.

— De *Allg. Preuss. Zeitung* zal voortaan onder den titel van *Preuss. Staats-Anzeiger*, als officieel orgaan, dagelijks verschijnen.

— De Koning heeft gisteren eene proclamatie aan het leger uitgevaardigd, waarin hij hetzelve aanmaant, om zich steeds als dappere verdedigers der Duitsche vrijheid te toonen, en tevens ook om orde, achting en gehoorzaamheid aan de wet te verzekeren, en de staatsregeling te handhaven. Z. M. geeft zijne verwachting te kennen, dat het Pruissische leger tot vervulling dier pligten en tot bereiking van dat groote doel geene offers te zwaar zal achten.

— Onze hoofdstad is doodstil, ten gevolge der verkiezingen. De winkels zijn gesloten even als de huizen der ingezetenen, wier te huis geblevene meestal vrouwelijke bewoners niet zonder vrees zijn voor het onbescheiden bezoek van eenige praktische communisten van den ouden stempel, waarvan er alhier 17,000 onder het opzigt der politie staan. Deze patrouilleren ook door onderscheidene wijken der stad.

— De boekdrukkers hebben de belofte van hunnen arbeid te hervatten, wederom ingetrokken, uit hoofde men eenige hunner overgehaald heeft om een berouwvol stuk te onderteekenen, en te erkennen dat zij verleid zijn. Zij achten zich verraden en bespot en zullen eene nieuwe vergadering houden. Ook de pottebakkers hebben den arbeid opgegeven.

— De keizer van Rusland wordt dagelijks in Warschau verwacht.

ITALIE.

ROME, 24 April. Sinds eenige dagen bevinden zich binnen onze muren de aartsbisschop van Tuam en de bisschop van Ardagh (Ierland).

Tijdingen uit Lombardije bevatten behalve eenige schermutzelingen niets van belang. Men spreekt, ofschoon bij wijze van gerucht van de inhechtenisneming van den generaal Allemandi, die gevankelijk naar Milaan zou zijn vervoerd. Vier oorlogsvaartuigen van het Fransch escader zijn te Livorno aangekomen; de troepen werden met geestdrift begroet.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 5 Mei.

GRAANMARKT.

Tarwe en *Rogge* is heden met weinig handel aan consumtie tot vorige prijzen verkocht, 129 ℔ o b. Poolsche *f* 335; 118 ℔ n. Vriess. *f* 205; 126 ℔ blaauwp. dito *f* 215; 131 ℔ Petersburg *f* 210, ct. 129 ℔ dito *f* 195; 127, 23 ℔ n. b. Poolsche *f* 318; 128 ℔ geringe dito *f* 310; 130 ℔ roode Odessa *f* 212.

Rogge 118 ℔ n. Munsters. *f* 162; 122 ℔ n Norder *f* 172; 127 ℔ Pommer *f* 183; 115 ℔ Petersb. *f* 133; 117 ℔ Riga *f* 158.

Garst *f* 2 hooger; 114 ℔ n. Holst. *f* 166; 112 ℔ n. Deens. *f* 157; 109 ℔ Pommer *f* 152; 107 ℔ Nassaud. *f* 150; 99 ℔ n Vriess. Winter *f* 120.

Haver 87 ℔ dikke *f* 110.

Boekweit *f* 3 hooger; 121 ℔ n. Holst. *f* 2.6

Op 9 Vaten Olie dadelijk £vl 58 *Lijnzaad* een doen; 113 ℔ Odessa *f* 255; 105/6 Egyptisch *f* 230. *Raapolie* per 6/w. *f* 35¼; Vliegend *f* 34; primo Sept. *f* 34; Oct. *f* 34¼; Nov *f* 34¼, ½; Dec. *f* 34½, ¾. *Lijnolie* per 6/w. *f* 27¼; Vliegend *f* 26¼. *Hennepolie* per 6/w. *f* 3; Vliegend *f* 3.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		4 MEI 4½ u. gebl.	5 MEI	4½ u.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	42¾	42⅛	42⅜
Dito Dito	3	49	48½	48¾
Dito Dito op resc.	3			
Dito Dito	4	64	63	63¾
O. I. Leening	4	62⅞		
Amortis. Syndic.	3½		61⅝	62
Handel-Maatschappij	4½			
Haarlemmermeer	5			
Aand. Rijn-Spoorweg	4½			
Aand. Holl. S. M.	4½		47	
Belgie	4½			
Dito	2½			
Dito bij Rotschild	2½			
Spanje, L. bij Ard. van 85 £	5		$10\frac{1}{16}$	11¼
Dito Dito van 510 £	5	10¼	$10\frac{5}{16}$	10½
Dito bij Dito onb. st.	5		10⅛	
Dito	3			
Dito Binnenl. à 6 m.	3	$17\frac{1}{16}$	$17\frac{9}{16}$	17¼
Coupons Ardoins			6⅜	7
Passive				
Deferred				
Fransche Uitgest				
Portugal, te Londen	3		16⅜	
Dito Dito	4	18	17⅛	17⅞
Dito Binnenl. à 1 Conto	5			
Rusl. Ob. H. 1798 en 1816	5		83	88¼
Dito Dito 1828 en 1829	5		87	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5		71¾	
Dito bij Hope	4		64½	65¼
Dito bij Stieglitz en C°.	4		64¼	64¾
Cert. te Hamburg	5			
Inschrijving in Assignat.	6			
Cert. van Dito	6			
Polen, Certific.	4			
Dito Aand. met Loten fl 300				
Dito Dito fl 500			105	
Amerika, Phil. Bank	6 pCt			
Dito	5			
Dito Bank-Actiën				

Oostenrijk, Met. 5 pc. 64½, 65½; 2½ pc. 32⅞, 32⅜; Goll & C° 5 pc 65½; 4 pc. 54, 55; Braz 5 pc 68; 5 pc. 14¼; Peru 6 pc. 15⅞, 16⅛; Gren. 1 pc. 14⅝, 15¼;

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 34⅞; Zigt dito 34¾; 2/m. Londen 11; Zigt Londen 11 93; 3/m. Lisbon. 40; 3/m. Porto 40; Petersb. 1.69.

ANTWERPEN, 4 Mei. Belg. leen. 2½ pc. 34; id. 63⅞; Spanje Ard. 5 pc. 10⅜ ex div.

PARIJS, 3 Mei. Fr. 3 pc. 46.00; id. 5 pc. 68,25; kistbilletten 32,50; Bank-Actiën 1395; Belg. 1840, 69; 69½; Nap. 5 pc. 63,75; Piem. leen 825; Rom. leen

MADRID, 28 April. Act. Sch. 3 pc. 22⅞; id. 5 pc. Uitg. Sch. 5; id. Coup. 9.

LONDEN, 2 Mei. Cons. op tijd 83½ a 83⅝; Brazilië a 71; id. 1829/39 68 a 70; Ecuador 2½ a 2¾; Ven. Uitg. 5½ a 6½; Gren. 14 a 15; Uitg 2¾ a 3; Deenken 3 pc. 55 a 60; Holl. 2½ pc. 43½ a 44½; id. 4 pc. Mexico 16½ a 17; Peru 29 a 31; Portugal 3 pc. 4 pc. 18½ a 18; Rusl. 1822, 5 pc. 89 a 91; Spanje 5 pc. a 13¾; id. 3 pc. 23¼ a 23¾; id. Passive 3⅛ a 3⅜.

BERLIJN, 3 Mei. Schuldbr. 3½ pc. 71¼; Loten 78; Lot. fl. 200, 86.

HAMBURG, 2 Mei. Cert. bij Stiegl. 4 pc. 63.

FRANCFORT, 3 Mei. Met. 5 pc. 65; Bank-Actiën; Darmst. Lot. fl. 50, 55; id. fl. 25, 19½; Badens. Lot. 38; id. fl. 35, 25; Nassaus. fl. 25, 19½; Holl. 2½ pc. Spanje 5 pc. 12¼.

ADVERTENTIEN.

Heden Overleed alhier, voorzien van de genademiddelen der R. C. Kerk, in den ouderdom van 58 Jaren, mijne dierbare Echtgenoot MARIA MARGARETHA HOLTERMAN. A. J. M. STOFFELS.

Amsterdam,
den 1sten Mei 1848.

JOANNES FEIJE, Makelaar, zal op Maandag 22 Mei 1848, des avonds na 5½ ure, in het Oudezijds Heeren-Logement te Amsterdam, ten overstaan van de notarissen COMMELIN en WEILAND, Verkoopen: Diverse kampen weltoegemaakt WEI- en HOOILAND, gelegen in den Binnendijkschen Buitenveldertschen Polder, gemeente Amsterdam, aan den Buiten-Singel, en buiten de Utrechtsche Poort, op de kadastrale kend Sectie B., N°. 527, 529, 530, 531, 532, 535, 536, 537 en 538, *in drie perceelen.* Breeder in de billetten omschreven. De bewijzen van Eigendom en Veilconditiën zullen vier dagen vóór en op den Verkoopdag, te lezen zijn ten kantore van genoemde Notarissen, op de Keizersgracht, over den gouden Ketting, N°.

Een **TUINMAN**, in het snoeijen, broeijen en oculeren ervaren, die de beste getuigenis kan produceren, bevindt zich op dit oogenblik zonder vaste werkzaamheden, waarom het hem aangenaam zou zijn in gelegenheid gesteld te worden zijnen tijd nuttig te wenden. Reflecteerenden worden verzocht zich zoo spoedig mogelijk *franco* onder Lett. K te vervoegen aan het bureau dezer Courant.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen. Drukker en Uitgever.